

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

1. De modo repugnandi serpenti infernali per contritionem capitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

SEQUITUR QUARTA PARS HVIVS
 libri: quæ continet sex capitula. In quorum primo
 agitur de modo repugnandi serpenti in-
 fernali, per contritionem
 capitis.

CAPVT I.

DE modo repugnandi diabolo. Circa
 quod primo notandum est, quod con-
 uenientissimus modus repugnandi ser-
 penti infernali est per cōtritionem capitis eius:
 quem modum docet Dominus, loquens ad ser-
 pentem de muliere, quæ figuram tenet Ecclesie; *Gen. 3.*
 Ipsa conteret caput tuum. Serpens præ cæteris
 caput custodit. Et non est caput nequius super
 caput colubri: Ideo totis viribus debemus co- *Eccl. 25.*
 nari ad eius contritionem. Caput verò intellige
 vel superbiam, vel principium tentationis: vel
 peccatum cordis, antequam per locutionem,
 vel operationem, exierit extra. Contritio capi-
 tis primo modo, scilicet destructio superbiæ,
 multum valet ad repugnandum ei: & hanc fa-
 cit humilitas, quæ multum valet ad triumphan-
 dum in diabolo. Humilitas gloriam victoriæ
 tantum Deo attribuit: & propter hoc totum
 pondus prælij eidem imponit. Cuius enim est
 victoriæ gloria, est & pugna. Humilibus à Deo
 adiutorium gratiæ datur: à quo superbis resi-
 stitur. Ideo non est mirum si humiles trium-
 phent, & superbi vincantur: Deus superbis re-
 sistit, humilibus autem dat gratiam. Item caput *Iacob. 3.*
 serpentis infernalis est conterendum, quia in
 prin-

*Exod. 12.**Li. 14. mor.
cap. 20. à
med.**Li. 33. mor.
cap. 40. à
med.*

principio tentationis est ei resistendum. Poëta: Principiis obsta, sero medicina paratur, Cum mala per longas conualuere moras. Gregorius in moral. Si tentationi in corde nascenti festine non resistitur, hac eadem, qua nutritur, mora roboratur. In Psal. Beatus qui tenebit & allidet paruulos suos ad petram. Diabolus quasi paruulus est in principio tentationis: vnde tunc facilius potest occidi in homine. In morte primogenitorum liberati sunt filij Israël de seruitute Pharaonis. Primogenita Pharaonis infernalis sunt principia tentationum: quibus si viriliter resistatur, cito liberatur homo à diabolo. Qui verò in principio non resistit ei, vix ab eo se expedit. Hieronymus. Lubricus est antiquus serpens, & nisi capite teneatur, totus statim illabitur. Conterendum est etiam caput serpentis infernalis, vt peccatum cordis antè destruat, quàm per locutionem vel operationem extrahatur. Summopere debet homo cor custodire, sicut caput suum, iuxta admonitionem illam: Estote prudentes sicut serpentes. Diabolus tanquam superbus & ambitiosus supremam partem nostri, scilicet cor obtinere nititur, tanquam arcem in castro nostro: vt in omnibus perfectè dominetur. Vnde cum cordi cogitationes immittit, affectum ad malum incendit. Gregorius super illud Iob. 19. Simul venerunt latrones eius, & fecerunt viam per me: Maligni spiritus, qui exquirendis hominum mortibus occupantur, quia viam sibi in afflictorum cordibus faciunt: inter aduersa quæ exterius tolerantur, cogitationes prauas immittere non desistunt.

fistunt. Itē Gregorius super illud Iob. 41. Halitus eius prunas ardere facit, & flamma de ore eius egreditur: Quid prunas, nisi succensas in terrenis concupiscentiis, reproborum mentes appellat? Tanto igitur Leuiatan halitu in prunas flat, quanto annisu suggestionis occultæ humanas mentes ad illicita inflammat. Flamma oris eius, est instigatio occultæ locutionis. Damasce-nus. Potens est diabolus immisiones facere: in nobis autem eas suscipere, vel non suscipere. Et notandum, quod cogitationes malæ diuersis de causis in corde insurgunt. Vna causa est corruptio, quæ est ex peccato primorum parentum. Illud enim: Spinas & tribulos germinabit tibi: intelligitur de terra quam calcamus, & de terra, quam gestamus. In vtraque enim inutilia, vel noxia gratis nascuntur: vtilia verò cum labore. Aliquando verò insurgunt occasione rerum visarum vel auditarum: vel alio sensu corporeo perceptarū. Cū enim aliquis ad mentem redit, volens intendere orationi vel meditationi, vix potest se expedire ab his quibus videndo vel loquendo, vel audiendo paulò antè intentus fuit. Limosa enim est substantia animæ, sicut & corporis: & quidquid contrectat, facile ei adhæret: iuxta verbum Bernardi. Aliquando insurgunt instinctu diaboli, vt prius ostensum est. In libro de Ecclesiasticis dogmatibus. Non omnes cogitationes nostræ malæ semper diaboli instinctu excitantur: sed aliquando ex nostri arbitrij motu emergunt. Concupiscentia etiam est causa malarum cogitationum in nobis. In vitis Patrum quidam frater dixit

Abba-

Gen. 3.

Cap. 82. habetur hic lib. in Aug. tom. 3.

*Bernard.**In 2. part.
in lib. con-
tra fornicationem, an-
te medium.*

Abbati suo: Quare non recedant à me tenta-
tiones? Et dixit ei senex: quia vasa earundem
tentationum intra te sunt. Hæc vasa intelligun-
tur concupiscentiæ, vnde cogitationes oriun-
tur. Vbi enim amor, ibi oculus. In libro de vita
solitaria. Qui redit ad conscientiam, si nondum
vicit cõcupiscentiam suam, inuenit ibi de con-
cupiscentia sua vel suaues delectationes, vel
graues corrosiones: & inde multiplicat cogita-
tiones. Qui verò iam concupiscentiam vicit,
quamdiu tamen maioris boni concupiscentia,
vel maior delectatio mentem non obtinuerit:
cum exosa quadam voluptate, gestorum, visor-
um, auditorum patitur imaginationes. Vnde
in vtroque lumbi implentur illusionibus dele-
ctationum: & ad cogitanda diuina vel spiritua-
lia lumen oculorum suorum ipsum non est se-
cum. Vna etiam cogitatio est causa aliarum. Qui-
dam frater interrogauit senem quendam, dicens:
Quid faciã, quia multæ cogitationes sollicitant
me: & nescio quomodo repugnem eis? Qui re-
spondit: Non repugnes contra oēs, sed contra v-
nam: quæ est caput aliarum. Cõtra cogitationes
malas luctari nos oportet. In vitis patrum dixit
quidam senex de antiquis patribus: Non sumus
eradicatores cogitationum: sed luctatores. In
eod. dixit quidam Abbas: Si cogitationes nõ ha-
bes, spem non habes, quòd opera habes. Vnde
remedium contra malas cogitationes est, quòd
non permittantur exire extra per locutionem vel
operationem. In vitis patrum dixit Abbas pa-
stor cuidam Abbati: Sicut capsula plena vestibus,
si dimissa fuerit, tempore longo putrefiunt ve-
stes

stes in ea: ita similiter cogitationes in cordibus nostris, si non fecerimus eas, tempore longo exterminabuntur. Idem ad Abbatem Ioseph: Sicut si quis claudat serpentem vel scorpionem in vase, & obstruxerit illud, procedente tempore serpens morietur: ita malæ cogitationes, quæ studio dæmonum pullulant, patientia eius cui immittuntur, paulatim deficiunt. Et specialiter expedit, quòd cogitationes iracundiæ, ad verba nõ procedant. Requisiuit quidam frater Abbatem Isaac, quare eum tantum dæmones timerent? Qui respondit: Ideo me timent dæmones: quia ex quo factus sum monachus, statui apud me, ne iracundia mea extra guttur meum procederet. Super illud Prouer. 12. Fatuus statim indicat iram suam. dicit glossa: Natura iræ est, vt prolata ferueat, occultata languescat. Aliud remedium est reuelare eas sanctis patribus. Vnde quidam seniorum cuidam impugnato à spiritu fornicationis, dixit: Fili non abscondas cogitationes tuas, ita enim confusus spiritus immundus discedet à te. Nihil ita confundit & allidit virtutem dæmonum: quomodo si quis secreta immundarum cogitationum suarum reuelauerit sanctissimis ac beatissimis patribus. Aliud remedium est meditatio sacræ Scripturæ. In libro de vita solitaria: De quotidiana lectione aliquid in ventre memoriæ est demittendũ, quod fidelius digeratur, & rursus reuocatũ crebrius ruminetur, quod proposito conueniat, quod intentioni proficiat, quod animum detineat, vt aliena cogitare non libeat. In lege eius meditabitur die ac nocte: In corde meo abscondi eloquia tua.

In vitis patrum in 2. part. ca. 85.

Bernard.

Iud. 16.

vt non peccem tibi. Et notandum quod cogitationes bonæ multum faciunt ad robur & decorem animæ: cogitationes verò malæ, quibus non resistitur, faciunt ad corruptionem & debilitatem animæ. Sampson rasis crinibus debilis fuit: Crines caput cordis ornantes, sunt sanctæ cogitationes. Seneca: Cogitationes vagas & inutiles, & velut somnio similes non recipies quibus si oblectaueris animum tuum, cum omnia disposueris, tristis remanebis. Hier. 4. Vtique quo morabuntur in te cogitationes noxiæ. Auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis.

Isa. 1.

Et notandum quod quandoque aliquis tentatur cogitationibus animæ exosis & molestis quæ magis esse pœnales videntur, quàm culpabiles: quibus diabolus affligit animam, cui scilicet displicere Dei contumeliam, quasi conuiciando Deo, & blasphemando eum coram ea: quod fieri potest, non solum sine animæ periculo, sed etiam cum merito. Contumelia enim creatoris ab inimico eius dicta, coram Dei amico, cui displicet multum, non est causa quod Deus offendatur ei qui ex ea molestatur. Legitur in vitis Patrum, quod quidam cuidam Abbati aperuit, quod spiritu blasphemix impugnaretur. Cui Abbas ait: Quando hæc cogitatio te arripuerit, dic: Blasphemia ista super te fit sathana. Hanc enim causam anima mea non vult. Et innuitur his verbis duplex causa, quare non est tantum periculũ in ista blasphemia, sicut multi credunt. Vna est, quia animæ non placet: sed vehemens timor offensæ diuinæ adducit has cogita-

*In 2. parte,
cap. 53.*

gita-

gitationes animæ nolenti, sicut homini timido, qui est in tenebris solus, adducit timor terribilia ante oculos cordis, licet hoc sibi multum displiceat. Præterea illæ blasphemix, diaboli sunt, quasi conuiciantis Deo. vnde displicentia mereri potest, qui eas audit. Contra hanc tentationem est necessaria patientia: quæ si desit, poterit accidere, quod cooperabitur diabolo ira ipsius, qui has cogitationes patitur: & erit tunc ipsius culpa.

De quibusdam quæ multum valent ad triumphandum de diabolo.

CAPVT II.

Secundo ad repugnandum diabolo multum valet honesta occupatio. Est enim velut murus prohibens, ne tentator accessum habeat ad feruum Dei. Homo otiosus est sicut villa absq; muro. Ascendam ad terram sine muro: veniam ad quiescentes habitantesq; securè. Hieronymus. Semper aliquid boni operis facito: vt te diabolus inueniat occupatum. Nolite locum dare diabolo. Augustinus: Non facile capitur à tentatore, qui bono vacat exercitio. In libro de vita solitaria. Omnium tentationum & cogitationum malarum & inutilium sentina, est otium. Summa enim mentis malitia est otium iners. Nunquam otiosus fit seruus Dei. Iob. 40. Circundabunt eum salices torrentis. Salices torrentis sunt homines infructuosi, & in aquis deliciarum nutriti: qui sunt circa diabolum, parati ei obedire. Quantum cauendum sit otiositas,

Ezech. 3.

Eph. 4.

I tas,